

UNIVERZITA KARLOVA

HUSITSKÁ TEOLOGICKÁ FAKULTA

Manželství a rodina pohledem mužů

Marriage and family by men's perspective

Bakalářská práce

Vedoucí práce:

PhDr. Anna Arnoldová

Autor práce:

Denisa Hoffmanová

Praha 2018

Poděkování

Tímto bych chtěla poděkovat své vedoucí bakalářské práce PhDr. Anně Arnoldové za nepostradatelné rady, odborné vedení a velkou podporu a trpělivost.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem předkládanou bakalářskou práci „Manželství a rodina pohledem mužů“ vypracovala samostatně. Dále prohlašuji, že všechny použité prameny a literatura byly řádně citovány a že tato práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze dne 7. 5. 2018

Denisa Hoffmanová

Anotace

Bakalářská práce „Manželství a rodina pohledem mužů“ se soustředí především na partnerské vztahy mezi mužem a ženou, a to vždy spíše pohledem muže. Dále se tato práce soustředí na formy partnerských vztahů jako je manželství a nesezdané soužití. Předmětem mé práce je rodina, manželství, láska a úspěšnost a štěstí v partnerských vztazích. Tato práce obsahuje pouze teoretickou část. Cílem mé práce je poukázat na postoje dnešních mladých mužů k partnerským vztahům a k jejich formám, a na jejich představy o životě.

Klíčová slova

partnerské vztahy, láska, rodina, manželství, kohabitace, nesezdané soužití, muž, žena, soužití muže a ženy

Annotation

The bachelor thesis *Marriage and family by men's perspective* is focused especially on partnerships between man and woman from men's perspective at first. This thesis is focused on partnerships's form like marriage and unmarried couples. The subject of my thesis is family, marriage, love and success and happiness in partnerships. There is only theoretical part in this thesis. The aim of the thesis is to show attitudes of current young men about partnerships and ideas about life.

Keywords

partnerships, love, family, marriage, cohabitation, unmarried couples, man, woman, coexistence of man and woman

Obsah

Seznam obrázků.....	0
Úvod.....	7
1. Rodina.....	8
1.1 Typy rodin	8
1.1.1. První typologie rodin podle funkčnosti	9
1.1.2. Druhá typologie problémově zatížených rodin	11
1.2. Výchovné styly dítěte v rodině	17
2. Manželství a nesezdané soužití (kohabitanace).....	18
2.1. Manželství.....	18
2.2. Občanský sňatek (civilní sňatek) a církevní sňatek	19
2.3 Svatba	20
2.3.1 Svatební zvyky	20
2.4 Kohabitanace neboli nesezdané soužití.....	21
2.5 Nevěra	25
2.6 Rozvod – zdravý rozvod?	28
2.6.1 Přehled jednotlivých etap rozvodového procesu	29
3 Muž 21. století	35
3.1. Muž a partnerské vztahy	35
3.3 Láska v partnerských vztazích.....	38
3.3.1 Dvanáct druhů lásky aneb naše citové potřeby podle doktora filosofie Johna Graye	39
3.4 Sociální inteligence mužů.....	42
3.5 Zákony mužské a ženské přitažlivosti.....	44
Seznam použité literatury	49

Seznam obrázků

OBRÁZEK 1: PODÍL MUŽŮ A ŽEN V NESEZDANÉM SOUŽITÍ V ZÁVISLOSTI NA VZDĚLÁNÍ PRAMEN: ČSÚ	24
OBRÁZEK 2: PODÍL NESEZDANÝCH MANŽELSTVÍ Z ÚPLNÝCH RODIN. PRAMEN: ČSÚ	25

Úvod

Jak moc nás v životě ovlivňují partnerské vztahy? Je důležité soustředit se a přikládat váhu partnerským vztahům? Odpověď je samozřejmě ano. Nikdo na stáří nechceme zůstat sám. Chceme s někým sdílet život a prožít ho s milovanou osobou. Chceme si nést vzpomínky a mít ve svém životě příbuzné, mít nějakou rodinu. V mladém věku si vybíráme partnera a tím si utváříme náš budoucí život. Je pouze na nás jestli se rozhodneme pro rodinu plnou dětí nebo pro rodinu s jedním dítětem či pro manželství s životním partnerem bez dětí. Nejdůležitější je, abychom se cítili šťastní a milováni a abychom si zvolili to, co je pro nás nejlepší.

Partnerský vztah může začít v kterémkoliv věku, není zde žádné omezení. Pokud cítíme že vztah je opravdový a partnera milujeme můžeme uvažovat o manželství a následně dětech. Partner je ten, kdo vás podrží v těžkých situacích, kdo vás miluje bezpodmínečně, je to ta osoba, která je vám vždy k dispozici a máte v ní oporu. Je to ta nejbližší a nejdůležitější osoba ve vašem životě. Takové osoby je třeba si náležitě vážit a pečovat o ni. Proto existují různé studie a návody, jak budovat zdravý a úspěšný partnerský vztah. Díky těmto studiím a publikacím a se můžeme vyvarovat fatálních chyb a lépe nasměrovat náš vztah. Uvědomíme si, že jako muž a žena jsme oba v partnerském vztahu velice rozdílní a je třeba se vzájemně tolerovat. Stačí spolu komunikovat a znát základní rozdílnosti mezi mužem a ženou.

V této práci jsem se rozhodla zaměřit především na partnerské vztahy, kde jsem přiblížila jeho různé formy – manželství i nesezdané soužití. Během psaní práce jsem si pokládala spousty otázek a podle toho jsem hledala odpovědi ve studiích různých autorů. Můžeme říci, že na partnerské vztahy existují různé názory a pohledy. Někdo je proto manželství a pro kohabitaci a někdo naopak. Proč tomu tak je? Proč je dnešní doba jiná? Lidé jsou a vždy byli různí a celkově se doba mění. Dnešní páry se soustředí spíše na svobodu, cestování, užívání si života, delší studium. Mladí lidé chodí do práce později, začínají vztahy později a o dětech většinou v mladém věku vůbec neuvažují. Doba se změnila a lidé stejně tak. V současné době mladí lidé dávají přednost jiným aspektům společného života než předtím.

Muž a žena jsou tak rozdílní. Lze spolu vůbec vyjít a společně žít? Tato práce je také z části zaměřena na to, jak se muž a žena k sobě chovají a jaké jsou předpoklady toho, aby spolu vycházeli a zvládli společný život.

1. Rodina

Formulovat obecně definici rodiny je velice obtížné. Laická veřejnost si vysvětluje pojem „rodina“ jako skupinu osob, které jsou spjaty určitými vazbami a minimálně je tato rodina o třech členech – tedy muž, žena a jejich potomek.

„Rodina je obecně původní a nejdůležitější společenská skupina a instituce, která je základním článkem sociální struktury i základní ekonomickou jednotkou a jejímiž hlavními funkcemi je reprodukce trvání lidského biologického druhu a výchova, respektive socializace potomstva, ale i přenos kulturních vzorů a zachování kontinuity kulturního vývoje.“ (Petrušek, s. 940, 1996)

Z přesné definice je zřejmé, že hlavním úkolem rodiny je plodit potomky a následně je vést životem do jejich dospělosti, tedy vychovat je podle nejlepšího přesvědčení a také jim být vzorem. Rodina hraje významnou roli v utváření osobnosti jedince v socializačním procesu. Tato společenská skupina je vlastně nejdůležitějším společenstvím při procesu socializace. Socializace je dlouhodobý proces začleňování člověka do společnosti. Skládá se z několika částí. Jedná se o celoživotní proces, který je charakteristický začleňováním člověka do mezilidských vztahů a do činností ve společnosti a v kultuře.

1.1 Typy rodin

Existují způsoby, jak se dají rodiny členit. Rodinu lze rozdělit podle toho, jaká je v ní harmonie či disharmonie, tedy podle toho jak funguje. Dále můžeme rodinu rozdělit podle charakteristik problémů, se kterými se rodina aktuálně potýká. Vždy jde o rozdělení rodiny vzhledem ku prospěchu a dobrému rozvoji dítěte. Veškerá má typologie vychází z Heluse (2015).

1.1.1. První typologie rodin podle funkčnosti

1. Rodina stabilizovaně funkční – je rodina, která, zajistí všech „deset základních funkcí rodiny“. Jedná se o vysoce kvalitní socializační podmínky pro dítě.

2. Rodina funkční s přechodnými a více či méně vážnými problémy – Tento typ rodin je rozšířen nejvíce. Jedná se o rodinu, kde dochází k různým problémům, ale členové rodiny je vždy vyřeší a v důsledku bez ohledu na náročnost problému je tyto situace vždy zocelí a posunou vpřed v pozitivním slova smyslu. Je tomu tak z důvodu toho, že rodina je pro tyto členy vždy v prvních místech jejich žebříčku hodnot. Mají zájem problémy a také mají zájem vyrovnávat se s nimi sami. Problémy v této rodině mohou být i více náročné, ale nikdy nejsou v důsledku traumatizující pro její členy. Neshody v této rodině mohou způsobit finanční problémy, nemoci členů rodiny, potíže s výchovou dětí (zejména v období puberty), různé manželské či partnerské krize nebo problémy v kariéře partnerů. Členové této rodiny vykazují vlastnost obětavosti pro rodinu v pozitivním slova smyslu.

3. Rodina problémová – je rodina, která řeší problémy a je tím narušena její funkčnost a plnění základních funkcí. Členové rodiny jsou v krizi, obvykle přichází rozpad. Je zde ovšem viditelná snaha o řešení problémů, která přechází dále v žádost o pomoc od druhých, ale neúspěšně. Rodina se ve většině případů rozpadne, ale dbá se na to, aby děti trpěly co nejméně.

4. Rodina dysfunkční – Rodina má vážné problémy a trpí krizemi, které se vlečou a mají dlouhodobé trvání. Vývoj dětí je bohužel kvůli dlouhodobější krizi výrazně negativně zasažen. Děti jsou vážně ohroženy. Často jsou to rodiny s výrazně nízkým, pro život nedostačujícím, příjmem. Krizi v těchto

rodinách může zapříčinit alkoholismus, drogy, či další závislosti a také různé závažné psychické problémy. V těchto případech už musí zasahovat určité instituce, ale rodina je odmítá, protože nemá dostatek informací, nerozumí tomu a nechápe je. Problémy, krize a konflikty v těchto rodinách jsou traumatizující, zanechávají na dětech stopy a působí různé následky.

5. **Rodina afunkční** – Jedná se o rodinu, která na dítě působí pouze negativně a nemá o zdravý vývoj dítěte zájem. Ohrožení dítěte je velice vážné. Dítě může být nenáviděno, jsou vůči němu zaujímány nenávistné postoje. Dítě nezažívá téměř nic pozitivního. Dítě je nechtěné, není zde žádná naděje na úspěch. Jsou zde známy nejrůznější patologické jevy v chování. V těchto případech zasahují soudy a záchranou dítěte je, pokud je umístěno do dětského domova nebo do jiného zařízení náhradní rodinné péče. Rodiče jsou zbaveny rodičovských práv. Často se může jednat o rodiny těžce závislých partnerů na drogách a návykových látkách. (Helus, 2015)

Toto je tedy pět typů rodin dle funkčnosti. Jsou to základní typy rodin, které se objevují velice často, a každý pracovník s dětmi by s nimi měl být dobře seznámen. Dále existuje další typologie rodin, která jsou méně častá. Myslím si, že je důležité pro lidi, kteří pracují jakkoliv dětmi, aby znali všechny tyto typy rodin a byli vždy maximálně připraveni a ochotni dětem pomoci. Podle Heluse (2015) se jedná o charakteristiku devíti typů problémových rodin, se kterými se víceméně běžně setkáme. Říká, že je důležité, aby s touto problematikou byli seznámeni zejména učitelé, které v těchto věcech mohou dětem primárně pomoci. Dále uvádí, že učitel by se měl snažit být co nejvíce empatický, rozhodně by měl působit maximálně citlivě, aby žákovi spíše neublížil.

1.1.2. Druhá typologie problémově zatížených rodin

1. Nezralá rodina

Charakteristické pro tuto rodinu je, že rodiče jsou většinou velice mladí a nezralí na to, mít vlastní děti. Děti bývají neplánované, nechtěné. Rodiče jsou nezkušení a bývají nedobrymi a nespolehlivými rodiči. Dítě cítí, že je váhavě, protože si rodiče nebyli jisti svým rozhodnutím. Rodiče se chovají tímto způsobem z důvodu, že jsou většinou čerstvě zamilovaní, řeší svůj partnerský vztah a staví vůbec partnera samotného na první místo. Nedokáží si plně představit, co všechno dítě obnáší a jaký je to závazek právě z nedostatku zkušeností a také z nerozhodnosti být či nebýt právě teď rodičem. Mladí rodiče také nejsou zvyklí se starat o někoho nesoběstačného. Naopak jsou zvyklí, že se ještě sem tam někdo stará o ně. Většina mladých lidí žije chaoticky, nejsou připraveni přenést na dítě harmonickou atmosféru a často je jejich soužití jako na horské dráze. Dalším problémem mladých rodičů jsou jejich finanční možnosti. Většinou nemají svůj vlastní byt či dům, nemají naspořené větší finanční částky a to je staví do pozice žádat o pomoc své rodiče. Často se stává, že mladí rodiče bydlí se svými rodiči, kteří jim vypomáhají jak finančně, tak s péčí o děti.

2. Přetížená rodina

Je rodina, kde většinou péče o děti probíhá jak má. Rodiče mají upřímný zájem o správný vývoj dětí. Snaží se, rodina je pro ně na prvních místech žebříčku hodnot. Tito rodiče jsou velice často vysokoškolsky vzdělaní a mají výborná zaměstnání. To ovšem přináší velkou zodpovědnost a starosti k tomu. Problém přetížené rodiny jsou starosti a stresující zátěžové situace. Každý člověk (rodič) se se stresovými zátěžovými situacemi vypořádává jinak. Někdo je zvládá lépe, někdo hůře. Někdo jich unese více, někdo méně. Přetížení rodiče se obávají těchto situací, strachují se, že tyto situace negativně ovlivní vývoj jejich dítěte. Při vysokém přetížení dochází k hroucení rodičů, těžké frustraci. Rodiče dospívají k závěru, že jsou maximálně vyčerpaní, bezradní, nevědí jak dál naložit se svým životem, aby se situace vrátila do

normálu.

Pocit přetíženosti může přijít v důsledku narození dalšího dítěte, s čímž se pojí další povinnosti, velké výdaje atd. Dále může přetíženost rodiny přijít v důsledku vážné nemoci člena rodiny. Přichází strach, úzkost a obavy o nemocného. Může nastat také finančně nákladná léčba. Problémem může být i zhoršení psychického stavu jednoho nebo obou rodičů z vážných důvodů. Mohou přijít těžké situace jako úmrtí vlastních rodičů či partnera, rozvod manželů a následné rozdělení dětí do péče, pocity samoty po rozvodu a stěhování – změna bydlení a prostředí. Tuto rodinu také mohou dostat do krize konflikty jako těžkosti v zaměstnání, problémy s chováním a učením dítěte ve škole, konflikty se soudy a příbuznými. Většinou rodina přetížená problémy má velkou šanci na záchranu a vrácení se zpět do normálního chodu rodiny.

3. **Ambiciózní rodina**

Tuto rodinu lze popsat jako rodinu, které má problémy vztahující se ke vzdělání, kariéře, prestižním koníčkům apod. Rodiče v ambiciózní rodině mají na děti přehnané nároky. V jádru to možná myslí dobře, ale volí naprosto špatný postup a přístup k výchově dítěte. Na dítě vyvíjí velký tlak a vyžaduje po něm čistě smysluplné a prestižní činnosti, tedy ne jen tak něco pro zábavu. Rodič vyžaduje po dítěti, aby měl nějaký talent, nejlépe na sport a byl v něm dobrý. Dále vyžaduje velice dobré studijní výsledky a studium na vysoké škole je samozřejmostí. Rodič samotný bývá zaměřen na blahobyt a většinou volí vždy vše dražší a pro něj lepší. Toto samé chce dopřát svým dětem a k tomu zároveň jim dává najevo, že je toto nadprůměrné žití tvrdě vydřené. Rodič také hraje pozici jakési oběti, aby dítě mělo ještě o to více umocněný pocit nadstandartní péče a blahobytu díky tvrdé práci rodičů či rodiče. Ambiciózní rodič je rodič, který je přesvědčen, že dělá vše nejlépe a nenechá si do výchovy mluvit. Domluva od třídního učitele většinou nepřichází v úvahu. Děti se mohou vůči ambiciózním rodičům bouřit nebo se naopak snaží jim ve všem vyhovět a dochází k jejich přetížení. Dítěti se nedostává citových potřeb, necítí lásku a další emoce.

4. **Perfekcionistická rodina**

Perfekcionističtí rodiče žádají po svých dětech perfektní výsledky a perfektní výkony. Rodiče vyžadují, aby jejich dítě bylo nejlepší, nehledí na jeho zájmy a předpoklady. Dítěti jsou vnucovány různé zájmy a schopnosti, se kterými se neztotožňuje. Tento přístup ohrožuje zdravý rozvoj dítěte, protože je pod neustálým tlakem „být perfektní“.

5. **Autoritářská rodina**

Život rodičů v této rodině se točí kolem příkazů a zákazů. Jsou přesvědčeni, že dítě by mělo uposlechnout všeho, co mu otec či matka řekne, protože rodiče jsou právě těmi dospělými, rozumnými a zkušenými. Podle nich dítě nemá právo rozhodovat se samo za sebe a potřebuje neustálé vedení rodičů. Nehledí se na osobní potřeby dítěte, na jeho city a zájmy. Toto chování může mít velice negativní dopad na vývoj dítěte. Stává se, že se dítě například vzdá jakékoliv osobní iniciativy. Raději uposlechnou rodiče, aby nemuselo čelit fyzickým trestům a psychickému nátlaku. „Dirigování“ v této rodině lze označit za šikanu. Dalším projevem takto narušeného dítěte je agresivní chování čili nekontrolovatelné projevy agrese a záchvaty hněvu vůči rodičům. Vztek na rodiče za jejich panovačnost s příkazy se nahromadí a dítě pochopitelně vybuchne. Dále se jedinec může vyvíjet asociálním směrem. Straní se společnosti, nerad se seznamuje s novými lidmi a navázat nové kontakty s lidmi mu dělá značný problém. Pokud dítě neplní příkazy, čeká ho ve většině případů fyzický trest doprovázený velkým psychickým nátlakem. Do autoritářského stylu se řadí většinou jedna osoba v rodině, a to nejčastěji otec, poté matka či někdo z prarodičů. Je možné, že starší sourozenci těch mladších se staví též do autoritářské pozice vůči nim.

6. **Protekcionistická rodina (rozmazlující)**

Dominující je zde vždy vyhovět dítěti, i když to má negativní vliv na

jeho vývoj. Rodič bývá například přehnaně ochranný nebo se dítěti bojí odporovat. Chce pro své dítě to nejlepší a má za to, že toho lze dosáhnout pouze tím, že bude s dítětem pokaždé souhlasit, nebude mu odporovat a bude ho jen chválit. Někteří rodiče či rodič je až útočně ochranný. Tedy brání své dítě do poslední chvíle. Nebere ohled na názory a pohledy druhých, zkrátka jeho dítě by nic špatného neudělalo. Může nastat například problém ve škole, rodič je pozván na schůzku s třídním učitelem kvůli problémovému chování žáka. Rodič za každou cenu brání dítě, i když jsou na místě jasné fakta pochybení dítěte. Učitele slovně napadá, vytýká mu styl učení a výchovy, hází vinu na něj. Nenechá si nic vysvětlit. Stížnosti rodiče většinou putují až k řediteli školy, a to konkrétně že si třídní učitel „zasedl“ na jejich syna/dceru.

Dále je možné, že rodič zaujímá postoj tzv. spřízněné duše, která ve všem soucítí, s každou emocí. Pokud dítě trpí, trpí s ním, pokud dítě cítí úzkost a depresi, rodič je úzkostný a depresivní s ním. Jsou v bolesti zajedno. Rodič je přesvědčen, že je dítěti záměrně ubližováno, aby trpělo. Dochází ke zničení morálních hodnot.

Posledním typem narušení v rozmazlující rodině je potřeba dítěti „sloužit“, aby se mělo dobře. Rodič jedná na základě usnadnění práce dítěti, chce mu se vším pomoci. Nechce, aby se dítě přepínalo či dělalo domácí podřadné práce. Podle jejich přesvědčení by to měli dělat oni sami, protože to patří k jejich „správné a důkladné“ péči o děti. Dítě si na tento přístup lehko zvykne a vyžaduje jej pokaždé. Dochází k agresivitě a diktátorství dítěte vůči rodičům.

Dle mého názoru k těmto problémům nejčastěji dochází z pozice matky a syna, jedináčka. Matka trpí přehnanou láskou k synovi, protože je jediný a věří každé jeho lži. Často se jedná o syny „věčné studenty“ v rozmezí 25 – 35 let, kdy nemají v nejbližší době v plánu se odstěhovat a žít s partnerkou, protože jim matka doma poskytne plný servis. Většinou nemají sourozence a od matky očekávají vše. Matka jim vaří, co si usmyslí, donese to až pod nos. Dále pere, žehlí, uklízí v synově pokoji a nedovolí si mu něco vytýkat. Dává mu peníze, protože syn „nemůže“ pracovat kvůli studiu. Tito lidé studují přehnaně dlouhou dobu a využívají statutu studenta, aby nemuseli

pracovat. Neučí se, pokud ano, učení moc nedají a zkoušky oddalují. Škola je pro ně zkrátka až na posledním místě.

7. Rodina nadměrně liberální a improvizující

Je rodina, která se řídí heslem maximálně dětem ve všem důvěřovat a nechat je svobodně rozhodnout, co je pro ně nejlepší a co jim nejlépe prospěje. Děti v této rodině nemají většinou žádný společný řád či program s rodiči, který by dětem prospíval a posouval je v jejich osobním vývoji. Nejsou stanoveny jasné výchovné cíle, dítě trpí přemírou volnosti. Dítě využívá přemíry volnosti k zanedbání školních výsledků a podléhá nebezpečným sklonům jako je velká lenost, sobectví, egoismus a také přidružování se k velice špatným sociálním skupinám. Pokud negativní chování dětí přeroste v určitou míru, že je to nebezpečné právě pro ně, rodič se chopí moci a snaží se dítě autoritářsky usměrnit. Dítě to bere jako podraz, jako to, že rodič jim najednou chce mluvit do jejich osobních věcí. Dítě si neváží svých rodičů, zaujímá negativní postoje a pocity, vymyká se kontrole či může rodinu i doslova šikanovat, terorizovat. Prvním zásahem a záchranou je porada s pedagogem.

8. Odkládající rodina

Tato rodina má tendenci neustále svěřovat své dítě do péče jiným lidem. Jsou to rodiny, které například hodně cestují. Mohu to být mladí rodiče, u kterých byl potomek neplánový nebo nemají dostatek zkušeností a času. Rodina příliš k dítěti netíhne, hlavně po citové stránce. Zprvu dítě odkládá nejbližším – tedy babičkám a dědečkům. Prarodičům se to nejdříve zamlouvá, protože milují svá vnoučata a jsou s nimi rádi. Ovšem po neustálém hlídání ze strany prarodičů se situace začne komplikovat. Rodiče na prarodiče odkládají veškerou péči a povinnosti, úkolují prarodiče ve spoustě zařizování ohledně dětí. Prarodiče jako starší lidé se cítí vysílení a situace začne být neúnosná. Rodiče začínají dítě odkládat svým přátelům a známým, zkrátka téměř komukoliv kdo projeví sebemenší ochotu dítě „pohlídat“. Dochází k citovému

strádání dítěte a také k narušení „domova“. Dítě přestává rozlišovat, kde je vlastně doma, kde má své věci a své zázemí. Mezi rodiči a dětmi se obvykle nenaváže přirozená citová vazba. Nejsou si tak blízcí a v budoucnu jim bude dělat velký problém projevít si nějaké city. Dítě může mít pocity, že ho rodiče nemají rádi, že o něj nestojí a nechťejí ho, že je pro ně nic. Korigovat tyto problémy by měl opět pedagog.

9. Disociovaná rodina

Je rodina, která má velmi narušené důležité vztahy, které jsou základem pro běžné fungování rodiny. Narušeny mohou být jak vnější, tak vnitřní vztahy. Ve vnějším narušení vztahů může jít o konflikty rodiny s okolím anebo stranění se rodiny okolí (izolovanost). Při izolovanosti rodina omezí kontakty s blízkými, kamarády, učiteli a úřady na minimum. Okolí nevěří, chová se vůči němu nepřátelsky a trpí paranoiou. Konflikty rodiny s okolím mohou předcházet následné izolovanosti. Původ hádek s okolím bývá v tzv. ochraně dětí – někdo si na ně stěžuje, někdo jim ubližuje apod.

Pokud jsou narušeny vztahy vnitřní, tedy vztahy v rodině mezi členy, může nejčastěji docházet k oslabení kontaktu mezi samotnými členy rodiny. Děti strádají po citové stránce. Dále dochází k hádkám mezi členy rodiny. Hádají se například rodiče mezi sebou jako partneři (partnerská krize) nebo se často hádá dospívající dítě s rodičem. Původcem jsou nejrůznější patologické jevy – nevěra, alkoholismus, drogy atd. Dochází opět k citovému strádání a traumatům. Vnitřní narušení rodiny je závažnější. (Helus, 2015)

Na konec k typologii rodin je nutno podotknout, že každá rodina má svou určitou charakteristiku podle toho jak to v ní funguje. Podle indicií rodinu zařadíme k určitému typu, kdy se tato typologie může různě mírně či více prolínat a kombinovat. Nikde není psáno, že rodina musí být typově čistě stoprocentně například autoritářského typu. Typologii rodiny nám určují vztahy, chování a zvyklosti, které v ní panují. Konkrétně vztahy vnitřní a vnější, tedy vztahy mezi jednotlivými členy rodiny a vztahy členů rodiny s okolím. Typologie rodin je silně

ovlivněna stylem výchovy dítěte v rodině. Proto představím základní styly výchovy dětí v rodině.

1.2. Výchovné styly dítěte v rodině

1. Autoritářský styl (direktivní) – Je výchovný styl, který se vyznačuje abnormální přísností rodičů. Rodiče vychovávají své děti pomocí striktních příkazů a zákazů, které nesmí porušit a musí je plnit včas. Pokud se děti nechovají přesně podle toho, jak určují rodiče, čekají je tresty. Jak psychické, tak fyzické. Chybí komunikace mezi rodiči a dětmi a také mezi nimi nevznikne blízký vztah. Děti jsou frustrováni. (Helus, 2015)

2. Permisivní styl (povolující) – Je styl výchovy, kdy jsou rodiče příliš liberální. Doslova nechávají děti „růst jak dříví v lese“, jak se lidově říká. Jsou pro poskytnutí maximální volnosti a samostatného rozhodování pro dítě. Rodiče si jsou vědomi chyb dítěte, ale jsou toho názoru, že dítě se z chyb samo poučí a najde správnou cestu. Jsou toho názoru, že dítě přijde samo k rozumu, že si je vědomo svých cílů a podle nich se také bude orientovat. Podle nich dítě dokáže jasně vidět, k čemu jejich úspěchy či chyby vedou a dle toho se jasně a správně rozhodovat. Také podle rodičů nejsou třeba žádné tresty nebo jen minimálně ve výjimečných případech. (Helus, 2015)

3. Styl opřený o autoritu – „Vyznačuje se jasným stanovením zásad a principů, vymezením toho, co je správné, a co ne. Oproti prvnímu stylu – autoritářskému – zde ale rodiče s dítětem komunikují a dbají, aby požadavkům dobře rozumělo a jasně vědělo, čemu slouží a proč platí nekompromisně, byť ne rigidně. Rodiče, kteří požadavky takto v komunikaci s dítětem uplatňují, jsou mu v jejich plnění pomocí, vzorem (modelem), autoritou hodnou následování; odtud i název tohoto stylu.“ (Helus, 2015, s. 244)

2. Manželství a nesezdané soužití (kohabitace)

2.1. Manželství

V dnešní době společnost pohlíží na manželství velice různě. Dříve to byla jakási nutnost. Předpokládalo se, že pokud se s někým vídáte, chodí k Vám domů, je to vážné a máte vůči partnerovi již jistý závazek. Sňatek měl vždy následovat kolem 18. roku. Pokud se sňatek uskutečnil konkrétně u dívky po 20. roce, byla divná, něco na ní bylo špatně a nikdo jí nechtěl podle tehdejší společnosti. Vídat se s dvěma nebo více chlapci zároveň bylo absolutní tabu. Po sňatku mělo vždy následovat početí dítěte a většinou se radostně očekával syn. Současnost je zcela odlišná. Mladí lidé se manželství bojí, obávají se závazku. Dále se nehrnou ani do početí potomků, protože preference dnešních mladých lidí jsou: studium, cestování, volnost, práce, peníze, hledání pravého partnera a zkrátka veškeré úspěchy před „usazením se“. Ovšem mezi mladými lidmi najdeme i ty páry, které touží po manželství, brzy si přejí děti a rodinný život je naplňuje. Více se toto stává u žen. Takovéto páry chtějí být mladými rodiči, chtějí své děti vychovat a následně v jejich dospělosti začít cestovat a věnovat se sami sobě. Názory jsou odlišné, ale momentálně jsou mladí lidé spíše pro kohabitaci než pro manželství.

„Manželství můžeme definovat jako sociálně akceptovaný a posvěcený sexuální svazek mezi dvěma dospělými jedinci. Sňatkem dvou partnerů se stávají příbuznými nejen oni sami, ale i jejich rodiče, sourozenci a další pokrevní příbuzní každého z nich. Vždy se rozlišuje mezi rodinou a širším příbuzenstvím.“ (Giddens, 1999, s. 156)

Podle Petruska (1996) je manželství legalizovaný a společensky uznávaný svazek mezi partnery rozdílných pohlaví. Jde o sexuální vztah, který může být uzavřen mezi dvěma či více partnery. Manželský svazek také může mít několik variant. Manželství lze uzavřít mezi jedním mužem a jednou ženou, mezi jedním mužem a více ženami a mezi jednou ženou a více muži. V případě prvním – uzavření manželství mezi jedním mužem a jednou ženou – mluvíme o monogamii. V případě druhém, tedy uzavření manželství mezi jedním mužem a dvěma či více ženami, mluvíme o polygamii. V posledním případě se jedná o uzavření manželství mezi jednou ženou a dvěma či více muži, tedy o polyandrii. Mezi nejčastější typy

manželství patří monogamie, a dále pak polygamie. Některé zdroje tvrdí, že polygamie je častější než monogamie. Polyandrie se vyskytuje velice zřídka.

Pokud je manželství uzavřeno, je třeba si uvědomit, jakou váhu má. V manželství s dětmi je velice důležité dbát na vztah mezi manželi, protože kvalita vztahu mezi manželi se odráží na vztahu manželů k dětem a naopak na vztahu dětí k manželům. Když vstupujeme do manželství, vztah partnerů se více či méně změní, ať chceme nebo ne. Vstupem do manželství se nově přizpůsobujeme partnerovi, učíme se novým rolím a přijímáme změny. Jestliže nastane manželská krize či jsou v manželství jakékoliv problémy, odráží se to i celkově na rodině.

Po uzavření manželství vzniká nová ekonomická jednotka – tedy nová domácnost. Manželé se musí naučit spolu hospodařit. Novomanželé spolu sdílí finance, bydlení, povinnosti a kompletní péči o sami sebe. Pokud spolu jako pár před manželstvím nežili dlouhou dobu, spousty věcí, povinností pro ně může být nových a nečekaných. Je důležité, aby si svoje role rozdělili, aby každý dělal co může. Dále je nezbytné, aby vztah byl šťastný vzkvétal a směřoval ke společnému cíli.

2.2. Občanský sňatek (civilní sňatek) a církevní sňatek

Prvním typem sňatku je sňatek občanský. Musí probíhat za přítomnosti oddávajícího, matrikáře a dvou svědků. Dříve byl občanský sňatek pouze pro lidi, kteří nevěřili v Boha. Později se uzákonila možnost výběru si mezi oba sňatky. Civilní sňatek je nejčastějším typem sňatku.

Církevní sňatek je sňatek, kde oddávajícím je kněz a průběh se děje podle zvyklostí příslušné církve či jiné náboženské společnosti. Tento typ sňatku probíhá převážně v kostele, zkrátka na místě obvyklém pro náboženské obřady. Podmínky pro tento typ sňatku jsou stejné jako pro sňatek občanský.

2.3 Svatba

Manželství se stvrzuje sňatkem, který má určitý vzor a dané rituály. Před sňatkem se odehraje zasnoubení, které je stvrzeno prstýnkem na levé ruce na prsteníčku ženy. V podstatě záleží na daném páru, jak si svatbu představuje. Je na jejich rozhodnutí, jestli zahrnou všechny rituály, jestli pojmu svatbu tradičně, jestli pojmu svatbu ve velkém či jen o pár lidech. Obřad může být proveden i tajně bez jakýchkoliv hostů, stačí jen osoba zmocněná k oddávání a dva lidé se mohou stát manželi.

Před svatbou ještě následuje dalších spousta příprav. Budoucí manželé si obvykle na tyto přípravy berou rok, v některém případě i půl roku či méně. Jak jsem již zmínila výše, jako první přichází zasnoubení – tedy žádost muže o ženinu ruku. Dále si budoucí manželé stanoví termín/datum svatby a objednejí obřad. Záleží na nich, zda si vyberou sňatek církevní či občanský. Je možné podstoupit i oba. Pokud si vyberou sňatek církevní, musí splnit všechny církevní náležitosti. Dále je před svatbou ještě možnost uzavřít předmanželskou smlouvu, ovšem není to nutnost, záleží čistě na budoucích manželích. Předmanželská smlouva upravuje stavy majetků budoucích manželů. Jako další krok se odešlou pozvánky – svatební oznámení rodině a všem blízkým. Nevěsta si obstará šaty, kytici. Ženich oblek a oba si opatří snubní prsteny. Ženich i nevěsta si zvolí své svědky a dále družičky. Na organizování celé svatby je možné si najmout svatební agenturu a budoucí manželé nemusí mít žádné starosti. Tohoto využívají spíše časově vytížení lidé.

2.3.1 Svatební zvyky

Svatebními zvyky se rozumí takové zvyklosti, které se dodržují o svatební den. Tyto zvyky jsou samozřejmě jiné v každé zemi a také mohou být jiné v různých krajích stejného národa. Záleží čistě na manželích, jak moc tradičně svatbu pojmu a kolik zvyků a v jaké míře je budou chtít dodržet. Níže se pokusím popsat některé svatební zvyky, kterých jsem se buď sama účastnila na svatbě nebo mi o nich bylo vyprávěno mými přáteli a rodinou. Popíšu zvyky pouze z České republiky.

Nevěsta by podle tradice měla mít bílé dlouhé šaty. K šatům může mít i závoj – přes celý obličej či jen přes vlasy vzadu. Délka závoje je pouze na ní. Zvykem nevěsty je také mít bílé lodičky, upravené různě spletené vlasy (příčesky) a být hezky nalíčená. Dále mít vhodnou kytici dle vlastního vkusu. Ženich by měl být oblečen do hezkého dobře padnoucího společenského obleku včetně společenské obuvi.

Zvykem nevěsty je také mít pod šaty schovaný bílý podvazek, který jí následně manžel bude svlékat zuby/ústý. Další zvyklostí jsou střepy, kdy se při hostině rozbije (nejčastěji) talíř a ženich a nevěsta společně střepy zametají smetáčkem a lopatkou, protože podle tradice střepy přináší štěstí. Dále každý host dostane do klopky nebo v případě ženy na šaty mašličku / vývazek / voničku. Tradicí je také zasypání novomanželů rýží. Když odchází po obřadu uličkou obřadní síně, dochází k zasypání rýží. Tento zvyk má přinášet hlavně plodnost. Dále po obřadu při hostině je zvykem, že ženich a nevěsta jedí polévku ze společného talíře a navzájem se krmí lžicemi překříženými pažemi. Následující zvyk je krájení svatebního dortu – novomanželé krájí společně jedním nožem svatební dort pro své svatebčany. Přímo po obřadu má následovat první manželský tanec, kdy je první píseň věnována ženichovi a nevěstě. Svatebčané kolem nich tvoří kruh a povzbuzují je. Na hostinu je také dle tradice povinností připravit svatební koláčky. Pravidlem je, že je nesmí připravovat nevěsta. Každý svatebčan dostane výslužku svatebních koláčků a také třeba dalšího jídla ze svatební hostiny. Tradicí také je únos nevěsty. Svědek ženicha by měl nevěstu unést do blízké hospody. Ženich by ji měl co nejdříve najít a přivést zpět na svatbu. Dalším krásným zvykem je házení kyticí. Po obřadu nevěsta hodí kytici mezi nezadané ženy a ta, která ji chytí, se do roka vdá.

2.4 Kohabitace neboli nesezdané soužití

V dnešní době hlavně u mladých lidí slyšíme odmítavé postoje k manželství. Současná mladá generace je ve většině případů pro kohabitaci a někdy i pro bezdětnost. Tyto faktory jsou dnes „moderní“. Mladí lidé argumentují tím, že na lásku nepotřebují papír, že manželství je jen úprava majetku a například také že svatba jako rituál změní, až zničí onen vztah, protože se již jedná o jakousi povinnost. Postoje

k manželství a k nesezdanému soužití jsou velice různé. Mnozí autoři tvrdí, že kohabitanace je stále více a více populárnější a také tvrdí, že dnešní mladí manželé se stejně chovají jako kohabitanti – jsou vůči sobě maximálně tolerantní, převažují různorodá kamarádství a společenský život, mnohdy ani děti nechtějí a pokud, tak velice pozdě.

Petrusek (19996) označuje nesezdané soužití neboli kohabitaci jako intimní soužití dvou partnerů opačného pohlaví obdobně jako u manželství s výjimkou uzavření manželství formální cestou. Pro tuto formu partnerství se lidé začali rozhodovat díky vzdělávání a osamostatňování žen. Ženy se začaly více vřhat do zaměstnání než do rodinného života. Podíl zaměstnaných žen výrazně vzrostl. Tedy za nárůst kohabitanace můžou sociální změny. Na kohabitaci má také vliv rozšíření a celková popularizace antikoncepce, hlavně antikoncepčních pilulek, a následné rozšíření sexuálního styku před uzavřením manželství. V tradičních společnostech byla kohabitanace rozšířena pouze v těch nejspodnějších sociálních vrstvách – mezi nevolníky.

Podle Českého statistického úřadu se výskyt nesezdaných soužití liší podle krajů České republiky a podle nejvyššího dosaženého vzdělání.

Sčítání nesezdaných soužití proběhlo v roce 2011 a to podle místa obvyklého bydliště. Obvyklé bydliště bylo zvoleno z toho důvodu, že má spousta mladých lidí trvalé bydliště stále u rodičů a proto nelze dělat sčítání nesezdaných soužití podle trvalého bydliště.

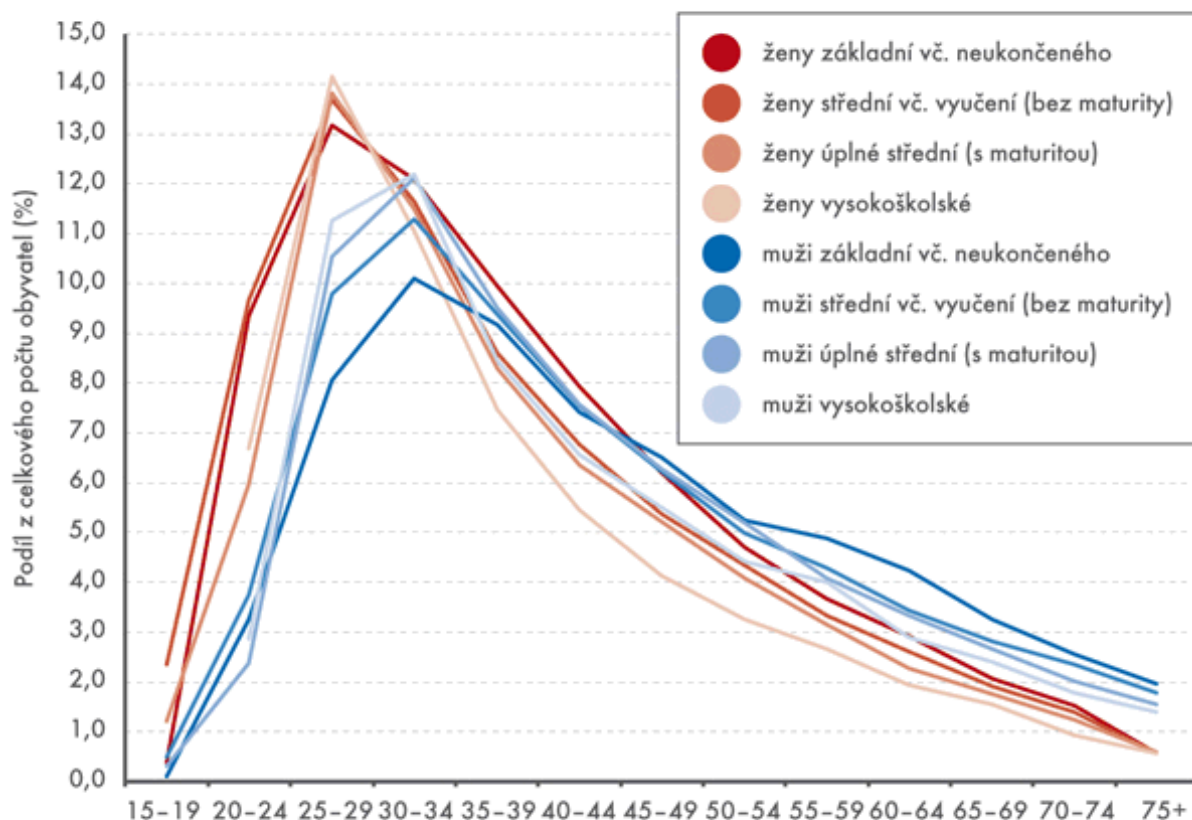
Nesezdané páry můžeme rozlišit podle rodinného stavu. Nejvíce nesezdaných soužití s 42,1 % tvoří páry, kde jsou oba partneři svobodní. Dále 26,8 % zastupuje nesezdané páry, kde jsou oba partneři buď rozvedení nebo ovdovělí. U třetího nejčastějšího typu s 11,8 % je muž svobodný a žena ovdovělá nebo rozvedená. Když sečteme z každého určitého rodinného stavu kohabituující páry, nejvíce zastoupených jich je u rozvedených a to s 17,3 % u mužů a s 12,8 % u žen. Druhou nejpočetnější skupinou zastoupení u rodinného stavu jsou svobodní (starší 15ti let) s 8,4 % u mužů a s 10,7 % u žen. Třetí skupinou jsou ovdovělí a to v zastoupení 4,8 % u mužů a 2,4 % u žen. Z posledního sčítání je patrné, že ovdovělí muži častěji navazují nové kohabituující vztahy než ovdovělé ženy.

Dále stojí za pozornost srovnat nesezdaná soužití vzhledem k počtu dětí. Nesezdaná soužití jsou spíše bezdětná a to konkrétně 56,3 %, kdy tyto páry nemají ani jedno závislé dítě, tedy dítě, které stále potřebuje rodiče. V České republice je celkem 21,7 % bezdětných žen. V nesezdaném svazku je 27,7 % bezdětných žen, potom stejně tak 27,7 % žen s jedním dítětem, dále 31,8 % žen s dvěma dětmi, 9,1 % žen se třemi dětmi a nakonec 2,8 % se čtyřmi a více dětmi. Nesezdané páry jsou tedy spíše bezdětné, ale pokud mají děti, převládá jedno dítě – a to je 61,6 % pro nesezdané páry s jedním dítětem. Tímto se nesezdané páry liší od párů manželských, u kterých převládají děti dvě.

Z hlediska věkové kategorie je nejvíce zastoupeno věkové rozmezí mezi 25 – 39 lety a to z 52,1 % muži a z 53,7 % ženami. Dále ženy žijící v úplných rodinách ve věkovém rozmezí do 25ti let žijí více v nesezdaných soužití než v manželství. Muži to samé pouze s rozdílem věkového rozpětí a to 20 – 24 let. Úplně nejpočetnější věkové rozpětí kohabitujiících párů je u žen 25 – 29 let a u mužů 30 – 34 let. Tedy u žen 12,9 % a u mužů 10,8 %. Z hlediska náboženství žije v nesezdaném svazku 5,2 % mužů i žen a u věřících je to 3,8 % u mužů a 3,4 % u žen.

Dále nemanželská soužití můžeme dobře rozdělit podle vzdělanostních skupin, tedy podle možného nejvyššího dosaženého vzdělání. Toto rozdělení se také s věkem výrazně liší. Při pohledu na graf zjistíme, že nejvíce v nesezdaných svazcích žijí lidé s vysokoškolským vzděláním a nejméně v nesezdaných svazcích žijí lidé se základním vzděláním. Nutno podotknout že u mužů s vysokoškolským vzděláním dochází k nesezdaným soužitím více než k manželství pouze v letech 25 – 34 a u žen k tomuto dochází pouze v letech 25 – 29. Jinak jsou rozdíly nepatrné.

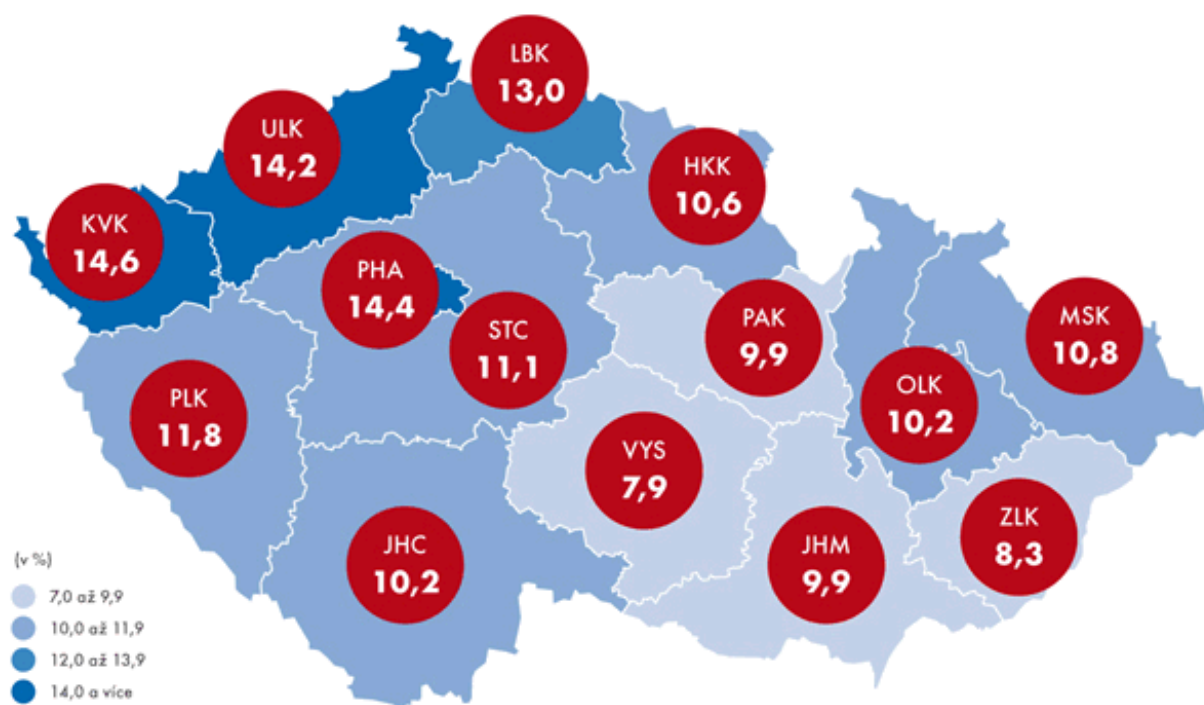
Podíl mužů a žen, kteří z dané vzdělanostní skupiny žijí v nesezdaném soužití

Zdroj: ČSÚ

Obrázek 1: podíl mužů a žen v nesezdaném soužití v závislosti na vzdělání Pramen: ČSÚ

Z grafu je patrné že, nejvíce nesezdaných soužití z úplných rodin se vyskytuje v Karlovarském kraji (14,6 %), dále v Praze (14,4 %) a v Ústeckém kraji (14,2 %). Znamená to, že nesezdaná soužití jsou spíše orientována do velkých měst na 100 tisíc obyvatel. Naopak čím menší obec, tím menší procento nesezdaných soužití. Nesezdaná soužití z úplných rodin se nejméně vyskytují v kraji Vysočina, a to s 7,9 %, dále ve Zlínském kraji s 8,3 % a dále pak s 9,9 % v Pardubickém a Jihomoravském kraji. V městech nad 100 tisíc obyvatel se vyskytuje 13,9 % nesezdaných soužití z úplných rodin naopak v obcích pod 200 obyvatel se vyskytuje 8,3 % nesezdaných soužití z úplných rodin.

Zdroj: ČSÚ

Obrázek 2: podíl nesezdaných manželství z úplných rodin. Pramen: ČSÚ

2.5 Nevěra

Nevěra je velice kontroverzní téma a úzce souvisí s manželstvím, kohabitací a vlastně s partnerskými vztahy vůbec. Jak definovat nevěru? Lze ji vůbec definovat? Každý máme totiž hranice jinde a také si každý pod pojmem nevěra můžeme představit různé věci. Lze se shodnout na tom, že se jedná o čin, kterým ublížíme svému partnerovi. Ve většině případů se tak často stává s určitou třetí osobou či více osobami. Nevěra může mít různé stupně – může to být nevinná jednorázová záležitost či více takových záležitostí nebo taková nevěra může nabrat velké obrátky, kde následuje těžké rozluštění trojúhelníku.

Psychoterapeutka Kirshenbaumová (2009) říká, že lidem, kteří byli nevěrní, nelze říkat „podvodníci“. Podle ní je podvodník někdo, kdo dělá velice špatné a zlé

věci. Je to sociopat. Naopak lidé, kteří byli nevěrní, jsou dobří a poznají se podle toho, že cítí vinu, strach a ztrácí se v tom jak postupovat dál a co dělat.

U běžných lidí v určitém partnerském svazku se dá říci, že zkrátka udělali chybu nebo také řadu chyb. Každý v životě chybuje, nikdo není bez viny. Proto bychom neměli druhým vyčítat jejich chyby, protože každý máme ty vlastní. Pokud chybujeme, můžeme si navzájem pomoci, vyměnit si zkušenosti a poradit si. Není vhodné a žádoucí být na sebe zlí – tím se nic nevyřeší. Ovšem udržet emoce na uzdě je v některých případech velmi těžké. Lidé jsou nevěrní proto, že jim něco v jejich partnerském vztahu chybí. Něco postrádají a podvědomě to hledají jinde. Začne to pomalu a nakonec to skončí nevěrou. Na základě toho můžeme říci, že nevěra není vyložene jejich chyba, protože kdyby v jejich partnerském vztahu fungovalo vše dobře tak jak má, žádná nevěra by nevznikla.

Kirshenbaumová (2009) tvrdí, že nevěra může být procesem, který váš vztah výrazně zlepší a dá do pořádku, pokud se toho chopíte správně. Nevěra může být spouštěčem řešení krize vašeho vztahu. Pokud mluvíme o vztahu, kde se dva dobří lidé mají opravdu rádi – kde je láska – nevěra vztah pouze posílí a vyřeší skryté problémy, i přestože je to velice těžké a vypjaté období. Nevěra má určitý portrét, obecný model. Začíná to nevinně – obvykle k nevěrám dochází v dlouhodobých vztazích. Lidé se necítí úplně šťastni a najednou potkají někoho, kdo jim pocit štěstí maximálně dodává. Tito lidé si neuvědomí, že se jedná o chvilkovou záležitost a že by se neměli podřizovat aktuálním emocím, ale myslet do budoucna. Častým důvodem přitažlivosti druhou cizí osobou, která se náhle objevila, je její vzhled. Je atraktivní, vypadá dobře. Tato osoba bývá také přitažlivá proto, že má něco po čem onen „nevěrník/nevěrnice“ dychtí a po čem touží. Zpočátku se může jednat jen o sex, ale další průzkumy prokazují, že tito nevěrníci dychtí i po povídání, které jim může dost často u své polovičky chybět. Když se spojí sex a povídání, nevěrníci mohou zjistit, že jsou zamilovaní. Tehdy nastává opravdový průšvih. Řeknou si, že budou dobří kamarádi, kteří se spolu občas vyspí a nechají tomu volný průběh. Časem zjistí, že překročili společnou citovou hranici, že cítí více, než by měli. Že do toho dali tak silné city, které neměli v úmyslu. Jsou zmatení, cítí, že hranici chtěli překročit, líbí se jim to. V novém vztahu se cítí skvěle a dostávají se hlouběji a hlouběji.

Někdy přichází moment, kdy člověk zjistí, že najednou funguje ve dvou vztazích, a že by to možná takhle mohlo jít bez problémů a bez toho, aniž by to jeho oficiální partner zjistil. Lidé v procesu nevěry jsou pod velkým tlakem, obávají se, že to jejich partner zjistí. Na svou nevěru se snaží nemyslet, a když ji páchají, užívají si čistě příjemných pocitů. Člověk se cítí v nebezpečí a přicházejí myšlenky na rozvod / rozchod. Panuje zmatek a nejistota, protože rozvod či rozchod je velice silný emocionální zážitek, a nikdo neví, jak moc hrozné to bude. Z důvodu silného tlaku člověk propadá depresím. Není lehké nést, takové břemeno, takové tajemství. Být a žít každý den vedle někoho, o kom víte, že vás miluje a vy ho podvádíte, jste mu nevěrní a ubližujete mu, je hrozné. Dřív nebo později člověk uvažuje, zda to nějak rozseknout, zda to říct partnerovi. Většina nevěrných má pocit, že když se přiznají, pocítí úlevu. Že z nich ta vina spadne. Ale takhle to nefunguje. Emoce budou ještě horší, protože dojde k obrovskému ublížení partnerovi. Samozřejmě člověk by měl být za každou cenu upřímný, ale měl by velmi dobře zvážit, jestli je opravdu třeba takhle partnerovi ublížit.

Kirshenbaumová (2009) tvrdí, že by nevěrný člověk měl velmi dobře zvážit morální principy a konkrétně jejich hodnoty. Upřímnost má velký morální princip, ale daleko vyšší morální princip je nikomu neublížit. Proto by si měl člověk uvědomit, kdy nevěru partnerovi sdělit a kdy ne. Jedná se přesně o dva případy, kdy nevěru říci. První případ je, že pokud šlo o jednorázový sex, který nebyl bezpečný, tedy nechráněný. Je zde riziko nakažení nějakou pohlavní chorobou. Z toho důvodu je povinnost toto sdělit partnerovi, protože jde o zdraví partnera i nevěrníka. A také z toho důvodu, že se to stalo pouze jednou a na základě toho to byl omyl a nevěrný partnera stále miluje. V tomto případě nevěry se vztah málokdy vzpamatuje a dá do pořádku. V druhém případě nevěrník musí vyjít s pravdou ven, pokud přichází riziko odhalení. Pokud partner nevěru odhalí a vy mu to neřeknete, je to daleko horší než když pravdu řeknete.

Na první pohled se tyto myšlenky autorky zdají kruté. Běžný člověk si řekne, že když už je nevěra spáchána, člověk by se měl vždy přiznat. Také víme, že není dobré jednat pod aktuálními emocemi, ale vždy pomůže, když si takové věci důkladně rozmyslíme. Je dobré, když zvážíme všechna pro a proti, když si uvědomíme, jak nejlépe zacházet s druhými a se sebou a podle toho jednat. Nikdy není na škodu se

hlouběji zamyslet. Zvláště pokud se jedná o rozřešení důležitých životních situací, je nutno to rozmyslet několikrát. Dále je dobré v takovéto tíživé situaci se jít poradit s nějakým odborníkem. Často totiž přemýšlíme jinak, protože jsme v roli viníka a nemáme nadhled. Proto nám odborník alespoň otevře oči. Prvním krokem k nápravě je poučit se ze zkušeností jiných.

2.6 Rozvod – zdravý rozvod?

„Rozvod patří k jedné z nebolestnějších a nejkomplikovanějších životních událostí, jaké kdy lidé prožijí. Zpřetrhává vztahy, ruší vědomí návaznosti života, dotýká se samé podstaty lidské identity. Zdravý rozvod znamená schůdné, konstruktivní, civilizované, plánované ukončení manželství, které je šetrné k rodičům i k dětem a usnadňuje všem rychlejší návrat do normálního, plnohodnotného života. Úspěšně se zhostit tohoto cíle předpokládá – na základě dostatečného množství informací – nejen pochopit, co rozvodový proces obnáší, ale také se aktivně podílet na plnění určitých úkolů. Rozpoznáte-li cesty, které vedou ke zdravému rozvodu, usnadníte sobě i dětem adaptaci na nové podmínky. Bolest a dopad rozchodu lze minimalizovat, ale musíte být předem připraveni na průběh rozvodu a hlouběji porozumět rozmanitým emocím, které se mohou v rodině objevit.“ Everett (s. 11, 2000)

Podle Everetta (2000) se dá rozvod dobře rozčlenit na jednotlivé etapy a ty popsat a vysvětlit. Tyto jednotlivé etapy na sebe navazují tak jak jsou po sobě. Zaměříme se spíše na zdravý rozvod – na takový rozvod, který je ideální pro všechny, kteří jsou jeho součástí. Zkrátka rozvod, který co nejméně ubližuje a má hladší průběh, než ty bouřlivé. Tento popis zdravého rozvodu může sloužit jako pomoc právě se rozvádějícím párům. Může jim pomoci vyvarovat se některých chyb a může nasměrovat průběh jejich rozvodu správným směrem. Také může fungovat jako inspirace jak při „zdravém rozvodu“ postupovat. Zdravý rozvod se skládá ze tří základních úkolů – a to za prvé z rozchodu, odloučení se, za druhé z rozvíjení nových

sociálním vazeb a za třetí z určení nových rodičovských rolí. Když se dva rozvádějící se lidé seznámí s jednotlivými etapami rozvodu, mohou lépe očekávat jednotlivé situace a seznámit se předem s fázemi, událostmi a pocity, které dosud neznaly. Takto lze zlepšit průběh rozvodu.

2.6.1 Přehled jednotlivých etap rozvodového procesu

Rozvodové etapy podle Everetta (2000)

1. Oblaka pochybností

Přicházejí pochybnosti ohledně partnera v manželství. Vztah není takový, jako byl dříve, protože nastaly určité změny. Partneri jsou nešťastní a nespokojení. Pokud jsou v manželství děti, tak děti tyto prvotní změny velice silně vnímají. Vnímají, že chování rodičů je jiné a neznají ho. Děti cítí, že se něco děje, cítí napětí a poznají, že se rodiče nemají tak rádi jako dříve. Nakonec když se dozví, že rodiče chtějí rozvod, myslí si, že je to kvůli nim, že právě ony zapříčinily onen rozvod. Následkem toho se děti mohou projevat agresivně, plačtivě, sklíčeně – je to velice individuální.

2. Ochladnutí vztahu

Vztah upadá a chladne tak, že manželé ztrácí veškeré společné zájmy. Je možné, že jeden z manželů přestane komunikovat se zbytkem rodiny. Partneri se odcizují a toto odcizování trvá přibližně rok. Samozřejmě může trvat kratší dobu (několik měsíců) nebo také daleko delší dobu (několik let). Partneri se od sebe odpoutávají jak psychicky, tak fyzicky, Většinou to začíná tak, že jeden z manželů odmítá fyzický kontakt. Odmítá objetí, polibky, veškeré sexuální intimnosti. Druhý z manželů je našťvaný, nechápe, co se děje. Hádky jsou na denním pořádku. V této etapě si manželé velice často začínají mimomanželské vztahy. Důvodů je hned několik. Může jim chybět někdo, s kým si popovídají, s kým mají sex. Dále si mohou jen chtít vynutit pozornost

u manžela / manželky, aby žárlili a chtěli dát vše do pořádku. Nebo mohou toužit jen po něčem novém, protože dlouho něco nového a hezkého nezažili.

3. Fantazie před rozchodem

„V této fázi se objevují tzv. preseparační fantazie, a to dokonce i u partnera, který dosud lpí na manželství. Představují si, jaké by to bylo, kdyby opustili rodinu a žili bez druhého nebo si našli někoho jiného. Rozjímají, že se vrátí do bezpečí původních domovů, kde vyrůstali, i když mohou být vzdáleni stovky kilometrů a celé roky tam nežili.“ Everett (s. 47, 2000)

4. Rozhodující zkouška – fyzická odluka

Tato etapa je jedna z nejtěžších etap z rozvodového procesu, protože zasahuje do širšího okolí mimo manžele a jedná se o první zásadní velkou změnu – jít od sebe. V této fázi je plno strachu, úzkostí, depresí, rozdělování a obav. Jakmile dojde k fyzickému rozdělení manželů – odstěhování se od sebe – oběma dojde, že již nejde dělat jakoby nic a něco předstírat. Situace je vážná. Vždy platí, že taková velká a zásadní rozhodnutí by se měla dobře a dlouho rozmyslet. Odstěhování by nemělo probíhat z důvodu aktuální velké hádky. Jedinou výjimkou okamžitého odstěhování je vážné fyzické či psychické týraní kohokoli v rodině. Prvním typem odluky může být odluka dočasná, kde si od sebe manželé dávají pauzu a dávají si prostor si situaci uvědomit a nějak ji vyřešit. Druhým typem odluky je odluka, která postupně směřuje k rozvodu, není tedy dočasná ale trvalá.

5. Pseudousmíření

Je taková etapa, kde významnou roli hrají pocity a to zejména pocity viny. Etapa pseudousmíření se vyskytuje o to více u párů, kteří spolu žijí třeba 15 let. Jde o to, že lidi v manželství, kteří se znenadání odloučí, zachvátí

pocity selhání, samoty, viny. Mají pocit, že na světě zůstali sami, že přišli o děti, o partnera o širší rodinu. Najednou mají pocit, že to nezvládnou, že nezvládnou být sami. Když jste zvyklí několik let žít s partnerem a třeba ještě s dětmi, je velice těžké si zvyknout na žití o samotě.

„Ve světle nově vzniklých pocitů se původní konflikty a nespokojenost v manželství mohou zdát nicotné, a to především tehdy, přetrvává-li ještě značná ambivalence. Proto i vyhlídka na návrat přináší úlevu a příjemný pocit, že se vracím na bezpečné a známé místo, na které jsem zvyklý. Navracející se partner také bývá zahrnován pozorností a dárky, je hýčkáán a opečován a dětmi oslavován jako hrdina. Mohou to být druhé líbánky.“
Everett (s. 65, 2000)

6. Fantazie před rozvodem

Jde o fázi, kdy manželé přicházejí na to, že i když se jim po sobě zastesklo a chtěli si odpustit, opět to nevyšlo. Opět dělali ty samé chyby a opět to ztroskotalo na stejných věcech. Přichází uvědomění, že rozvod je nevyhnutelný. Partner, který způsobil odluku, začíná zařizovat vše potřebné pro rozvod – advokáty, finance, sdělení rodině atd. Naopak druhý partner, který se s rozvodem nesmířil, propadá depresím, smutku a může být i plný hněvu či agresivní. Děti jsou smutné a již si plně uvědomují, že rodina nebude pohromadě jako dřív. Můžou se u nich vyskytnout různé zdravotní a další problémy. Mohou nastat problémy ve škole s prospěchem a kázní, malé děti mohou přestat jíst, hubnout a následně se pomočovat. Problémů je opravdu hodně. Je velice individuální co které dítě postihne.

7. Rozhodnutí se rozvést

Toto rozhodnutí je definitivní a již není šance návratu. Manželé si vše vzájemně vyčítají a vyprchává vzájemná loajalita ochrana.

8. Ambivalence

Tato etapa má obdobné projevy jako etapa „Pseudousmíření“. Partneři si nejsou jisti svými pocity a rozhodnutími a opět trochu tápou. Opět se ptají sami sebe, jestli dělají dobře. Děje se to proto, že jsou vyčerpaní rozvodovým procesem. Je dobré si o všem promluvit za přítomnosti nějaké třetí osoby, například mediátora či psychoterapeuta. Everett (2000) radí pro hladký průběh rozvodu vytvořit „Seznam rozvodových záležitostí“. Díky tomuto seznamu by rozvádějící se pár neměli zaskočit otázky k řešení. V seznam rozvodových záležitostí by měla být určitě zahrnuta výchova a péče o děti; dále finanční a majetkové záležitosti.

9. Mediace

Rozvod může probíhat adverzivním způsobem – tedy soudně nebo za pomoci mediace – dohodou. Everett (2000) uvádí, že většinu rozvodů lze vést cestou mediace. Pokud je mediace vedena správně, lze takto rozvést i těžké případy. Mediaci nelze volit jen v jednom případě, a to když jeden z manželů či oba touží po pomstě. Pokud jde rodičům především o děti, cesta k dohodě prostřednictvím mediace se dá vždy nalézt.

Neexistuje žádný obecný postup mediace, každý má svůj. Většina mediátorů vyžaduje na první sezení přítomnost obou partnerů. Pokud jde vše dobře, dále probíhají setkání za účasti obou partnerů. Pokud dochází ke konfliktům mezi manželi, dochází k setkání s manželi jednotlivě a mediátor se snaží opět o společné sezení manželů. Mediátor s manželi sepíše *Mediovanou dohodu o rodičovské péči a majetkovém vyrovnání v souvislosti s rozvodovým řízením*. Hotová smlouva se předá manželům, kteří jí zkonzultují s právníky specializujícími se na rodinné právo. Vysvětlí jim jejich práva a povinnosti. Následně manželé sepíší s mediátorem tzv. memorandum porozumění – protokol dohody.

Po těchto krocích je víceméně vyhráno a můžeme říci, že mediace proběhla úspěšně. Vše, na čem se manželé dohodli, je napsáno ve smlouvě.

Samozřejmě stále existuje spousta nedořešených věcí, ale tyto věci se dořeší již v průběhu s právníky.

10. Adverzivní rozvod

Je takový rozvod, kde manžele rozvádí soudce, protože nebyli schopni se nijak dohodnout. V těchto případech se nedokáží dohodnout, u koho budou děti bydlet a jak se o ně bude pečovat. Nemyslí na dobro dětí a na to, co je pro ně nejlepší. Jsou zaslepeni svými problémy, hádky a mstami. Rozvodový proces je v některých případech velice dlouhý. Může trvat i několik let.

11. Spolupráce rodičů po rozvodu

V této fázi je velice důležité, jak si rozvedená žena a rozvedený muž povedou, jak se zhostí svých nových rolí a změn, protože právě jejich postoje k nově vzniklé situaci ovlivňují děti. Ovlivní to, jak se děti s rozvedením citově vyrovnají. Rozvedení rodiče mají po rozvodu za úkol zajistit si oddělené bydlení, pokud tomu ještě tak neučinili. Dále naučit se spolu komunikovat „v nových rolích“ a dobře spolu vycházet kvůli dětem. A také se musí sami začlenit do nového života a navazovat nové vztahy a kontakty.

12. První nový sňatek

Pokud se jeden z rozvedených manželů rozhodne pro sňatek, je to vždy vypjatá a stresová situace pro celou rodinu. Pro děti obzvlášť, protože se bojí, že přicházejí o jednoho z rodičů. Obávají se, že rodič už má rád někoho jiného, o ně samotné nestojí a chce nový jiný život. Pro bývalého partnera z původní rodiny je to také silný zážitek. Může být v depresích a sužovat se pocity viny, a o to víc pokud se ještě zcela neodpoutal od původního manželství.

13. Druhý nový sňatek

V této etapě se druhý rozvedený manžel může cítit pod tlakem. Přemýšlí, jestli také uzavřít sňatek, jestli se to od něj očekává a jestli není divné, že je zatím sám. Bývalý partner si vytvořil novou rodinu a nový život, a ten druhý mu může závidět a tiše toužit také po novém rodinném životě. Partner z původního manželství, který žije sám, by se měl snažit oprostít od všech nátlaků a vnímat, jak se cítí a jestli opravdu někoho potřebuje. Vzhledem k dětem není třeba si hledat nového partnera a znovu vstupovat do manželství. Děti nepotřebují dva nevlastní rodiče. Děti vnímají pouze to, jestli je otec/matka šťastný a spokojený.

14. Smíšené rodiny

Když partneri uzavřou nové manželství, většinou si přinášejí závazky z toho původního. Spojuje se nové manželství, kde jsou ve většině případů děti z těch původních. Není snadné zařídit, aby vše dobře fungovalo a všichni členové velké smíšené rodiny se sžili a vycházeli spolu. Je dobré stanovit hranice pravidla a průběžně se radit s odborníky.

3 Muž 21. století

3.1. Muž a partnerské vztahy

Mezi mé koníčky patří zkoumat rozdíl muže a ženy ve vztazích, v chování a v životě vůbec. Na základě různých studií jsem se přesvědčila, že myšlení muže a ženy je úplně jiné. Můžeme mluvit stejným jazykem, říkat to samé, ale každý může myslet úplně něco jiného. Dle mého názoru je velice důležité uvědomit si, jak jsme každý jiný, tolerovat se, naslouchat a následně po těchto krocích může vznikat zdravý, prospěšný a dlouhodobý partnerský vztah. Je špatné domnívat se, že žena či muž bude reagovat podle toho, jak si myslíme nebo podle toho, jak bychom v této situaci reagovali my.

Na počátku vztahu cítí zamilovaní lidé obrovskou přitažlivost, magickou lásku. Mají nasazené růžové brýle a ani v nejmenším je nenapadá, že by je mohly postihnout problémy a hádky jako jejich blízké. Po opadnutí velké zamilovanosti přicházíme na věci, kdy se partner chová naprosto mimo naše očekávání. Nelíbí se nám to a chceme, aby reagoval a choval se, tak jak si představujeme my. Pokud se tak neděje (a že se tak ve zdravém vztahu neděje), přicházejí na řadu konflikty a láska upadá. Nechápe, proč se to stalo, a viníme z chyb partnera. Stačí se pouze zamyslet, zajímat se, pochopit partnera a přijmout to, že jsme rozdílní. Potom může láska plně vzkvétat a vydržet celý život.

Grayova studie z roku 1994 má spoustu kapitol a obsahuje velké množství poznatků o rozdílnosti muže a ženy. Obsahuje veškerá vysvětlení, návody na porozumění a pochopení, „překlady“ mužského a ženského jazyka. V této bakalářské práci zmiňuji pouze některé z nich, které mě osobně přišly zajímavé, abychom lépe dokázali pochopit komplexně muže 21. století.

Nyní bych ráda uvedla, jak se chovají muži. Podle Graye (1994) je pro muže v životě důležitá síla, výkonnost, schopnosti a úspěch. Muži reagují tak, aby byli viděni v tom nejlepším světle a předvedli tak svou sílu. Pro ně je muž jako osobnost pouze ten, kdo se vyznačuje schopnostmi dosáhnout nějakých výsledků. Spokojenost je provází zejména při úspěších a velkých výkonech. Taková je mužská stupnice hodnot. Muži se spíše zaměřují na děje a věci, ne jako ženy, které se zaměřují na city

a lidi. Muži si potřebují dokazovat své schopnosti, protože jediné tak cítí svou sílu, a to je pro ně životně důležité. Pro mužskou populaci je obrovsky důležité, že si dokážou poradit sami, vymyslet to sami a pomoci si sami. Pokud jim žena nabízí pomoc, aniž by o ni požádali, berou to jako poučování a jako výsměch, že by to sami nedokázaly. Považují to za známku slabosti a uráží je to. V případě, že muž opravdu chce pomoc od druhého, vždy o ni požádá člověka, kterému bezmezně věří a koho si váží. Začíná to tak, že začne hovořit o svém problému s tímto člověkem (mužem), a tak žádá o radu. Muž poslouchající problém se cítí poctěn a začíná udílet rady a problém řešit. Toto chování je také důvodem dalšího mužského chování. Pokud žena začne muži vykládat o svých problémech, muž zaujme postoj a začne hledat řešení na ženiny problémy. My ženy jsme jiné a není naším cílem při tomto „postěžování si“ dostávat nabídky na řešení problému. Ženy chtějí většinou pouze vyslechnout, ale to je pro muže naprosto neznámé. Ženy tímto svěřováním se hledají oporu, pochopení a zájem. Muž ale obvykle navrhuje řešení, žena to odmítá, mluví dál a muž se cítí zavrhnutý a neúčinný se svým řešením. Následně už nedokáže ženě plně naslouchat.

V další kapitole Gray (1994) uvádí, že obrovská rozdílnost mezi muži a ženami se týká ohledně stresu. Konkrétně to, jak se s ním každý zástupce pohlaví vyrovnává. Ženy potřebují daleko jiné věci a zacházení než muži – pokud jsou ve stresu. Muži potřebují problémy vyřešit a ženy se cítí lépe, pokud o svých problémech hovoří. Pokud se oboje pohlaví navzájem nepochopí, vznikne hádka. A nezáleží na tom, jak moc se oba mají rádi. Záleží hlavně na tom, jak dobře oba rozumějí opačnému pohlaví.

Pokud muže něco trápí, uchyluje se tzv. do vlastního světa – Gray (1994) to nazývá konkrétně „mužova soukromá jeskyně“. Takže muži se uchylují do svých jeskyní, kde rádi o samotě přemýšlejí, aby dospěli k řešení problému, a chtějí mít především klid. Muž se v takových případech chová velice klidně, pokud ho nikdo nevyrušuje. Když muž nalezne řešení problému, vrací se zpět ze svého imaginárního světa do světa reálného a dokáže opět plně vnímat svou partnerku. Pokud řešení nenalezne, dělá nenáročnou činnost jako čtení novin či sledování televize. Při tomto nechce být rušen a chce relaxovat. Muž ponořený sám do sebe ve stresové situaci je kompletně zaujat svým problémem a nedokáže svou pozornost obrátit na partnerku. Na ženu to působí, jakože se něco děje a že je něco v nepořádku. Žena je zneklidněna,

že se něco stalo a neustále se z muže snaží dostat jakékoliv odpovědi. To ovšem není vůbec na místě. Muž hovořit nechce a akorát se tak schyluje k hádce. Mají-li spolu dva vystresovaní lidé opačného pohlaví vyjít, musí si uvědomit následující: žena musí pochopit, že muž řeší své problémy ve své hlavě a pokud o nich chce hovořit, začne sám. Žena by mu rozhodně neměla nabízet řešení a udílet rady, pokud o to sám nepožádá. Muž by si měl uvědomit, že žena není zvyklá takto reagovat na stresové situace. Měl by si uvědomit, že žena o svých problémech hovoří a rozebírá je stále dokola a dokola. Muž musí vědět, že žena v problémovém období naopak ocení společnost a přítomnost přátel a ocení také to, že se jí lidé na její problémy a stresy ptají a soucítí s ní. Žena se cítí při mužově špatné reakci zanedbávaná, zapomenutá, odstrčená a nerespektovaná. Pokud jsou si obě pohlaví vědomi svých reakcí na stres, nebude docházet k hádkám a láska bude nadále vzkvétat.

V další sekci knihy Gray (1994) popisuje velice zajímavou mužskou vlastnost, kterou je pro ženy dle mého názoru dost obtížné pochopit. Abychom porozuměli cyklu mužské intimity, použijí stejný výraz jako je v knize – tedy muži jsou jako „gumové šle“. Je to cyklus, který se skládá z těsného sblížení, nadále pak náhlého odtažení a následně opět sblížení. V mužově světě to funguje zkrátka tak, že aby se mohl těsně přitáhnout a přiblížit k ženě, musí se taky někdy odtáhnout. Tento proces je pro něj přirozený. Žena tento cyklus chápe velice negativně, protože když se odtáhne žena, znamená to, že ji muž zklamal, ublížil jí. Muži to tak ale nemají, nedělají to z těchto důvodů. Muž se začne ženě vzdalovat, aby opět pocítil emoce jako jsou nezávislost a autonomie. A pokud je úplně odtažený, začne zase toužit po intimitě a lásce své partnerky. Opět má nutkání dávat lásku a přijímat ji.

Pokud muž nemá možnost vzdálit se, nemá možnost pocítit silnou touhu být blízko. Ženy se obvykle snaží při mužově „odtahování se“ za ním dolézat a tahat ho zpět. To je chyba. Muž si nedokáže vybavit touhu po vášni a lásce. Ovšem jejich odtahování má určité pevně stanovené meze – dokážou se odtáhnout pouze na určitou dobu a v určité míře a potom se doslova jako bumerang řítí zpět ke své partnerce s obrovskou touhou lásky a vášně. Proto název „gumové šle“.

Muži se odtahují z následujícího důvodu: pokud jsou syti důvěrností, potřebují opět pocítit nezávislost, zkrátka se jim už nechce nikoho potřebovat. Nechtějí být

nadále závislí a mají silnou touhu cítit jiné pocity. Následně se velice rádi a rychle vrací zpět do původního stavu. Muž takto kolísá a je to pro něj přirozené.

Pro ženu je na druhou stranu velice těžké napanikařit. Pro mě jako pro ženu by bylo toto mužovo chování také alarmující, ale pokud se nad tím více zamyslíme a budeme se snažit pochopit opačné pohlaví, není třeba se rozčilovat a někomu něco vyčítat.

Žena bere mužovo chování tak, že ho něčím odradila, něčím zklamala. Chce ho získat zpět, hovoří s ním, ale muž s ní nehovoří, nedává jí odpovědi a pořád se dál a dál odtahuje. Žena se bojí, že muže nadobro ztratila, že se stalo něco vážného – nabyde přesvědčení, že ji muž nadále nemiluje. Pokud žena muži dopřeje jeho odtahování se, muž také snadno brzy pochopí, že je to pouze cyklus a jeho potřeby odtahování se se výrazně sníží a bude více a více toužit po lásce a závazku se ženou. Tím, že má možnost se odtáhnout, má také možnost obrovské lásky. V další fázi volí raději lásku a závazek, protože měl možnost autonomie, volby. A takto to přesně funguje.

Dále existují určité poznatky jak s mužem začít nenásilně hovor, pokud byl zrovna odtážen nebo ve stresové situaci. Muž se dá „nalákat“ zpět, ale nesmí to být myšleno s nátlakem a se špatným úmyslem. Pokud chceme muže rozmluvit, je dobré začít u sebe. Začít hovořit tak, že se budeme partnerovi svěřovat tak, že je k tomu pádný důvod. Je dobré začít hovořit pomalu, poukázat na reálný důvod, otevřít se a muž se následně začne otvírat také a začne naslouchat. Například žena začne hovořit o problémech, které se jí přes den udály a muž se může svěřit s podobnými problémy a tak se sblíží. A tak se rozvíjí zdravý partnerský vztah, který může přejít v manželství a rodinu.

3.3 Láska v partnerských vztazích

Láska je pojem, který pro každého jedince může znamenat různou škálu věcí, pocitů, zvyklostí atd. Každý si pod pojmem láska představuje něco jiného. Většina párů se shodne na tom, že láska znamená mít se upřímně rádi, pečovat a starat se o sebe, navzájem se podporovat a tolerovat, dobře spolu žít – mít se dobře po finanční,

zdravotní a intimní stránce, být šťastni a směřovat společný vztah kupředu, aby se vyvíjel a vzkvétal. Láska není snadná věc, ale dle mého názoru může vzkvétat, pokud tomu nasvědčují okolnosti a máme určité informace a znalosti.

3.3.1 Dvanáct druhů lásky aneb naše citové potřeby podle doktora filosofie Johna Graye

Gray (1994) říká, že láska zahrnuje veškeré naše komplikované emocionální potřeby. Každý zástupce pohlaví má šest určitých potřeb ohledně lásky, dohromady tedy dvanáct. Tvrdí, že je nesmírně důležité tyto potřeby lásky pochopit, aby partnerský vztah mohl zdravě vzkvétat. Pokud potřeby opačného pohlaví neznáme, partner si může připadat, že je nemilován a stejně tak se to děje v opačném případě. Tedy tady jsou prvotní potřeby žen a mužů:

„Ženy potřebují:

- 1. Péči*
- 2. Porozumění*
- 3. Respekt*
- 4. Oddanost*
- 5. Potvrzení vlastní hodnoty*
- 6. Bezpečí*

Muži potřebují:

- 1. Důvěru*
- 2. Uznání*
- 3. Ocenění*
- 4. Obdiv*
- 5. Přízeň*
- 6. Povzbuzení“ (Gray, s. 100, 1994)*

Abychom toto chápali správně – každý člověk potřebuje všech těchto dvanáct potřeb nehledě na pohlaví. Ovšem Gray (1994) udělal toto rozdělení proto, že prvotní potřeby (a nezbytné potřeby) jsou pro každé pohlaví tyto (výše uvedené).

„Uspokojení prvotní potřeby je podmínkou toho, aby byl člověk plně schopen přijmout a ocenit ostatní formy lásky.“ (Gray, s. 100, 1994)

Je třeba vědět, že muž dokáže chápat ženiny prvotní potřeby teprve tehdy, když jsou jeho prvotní potřeby uspokojeny. Dále tyto formy lásky jsou reciproční – to znamená, že když muž projeví péči a porozumění, žena mu to automaticky oplácí důvěrou a uznáním. Děje se to i naopak – když žena projeví svou důvěru vůči muži, muž jí to automaticky oplácí svoji péčí. Tedy tak, že automaticky pečuje o veškeré její potřeby.

1. „Ona potřebuje péči, on důvěru.“

Nyní hovoříme o první primární potřebě obou pohlaví. Když muž začne o ženu pečovat, žena to vnímá tak, že se o ni láskyplně stará, že mu na ní záleží a že jí miluje. Péče je pro ženu primární zásada. Tímto mužovým gestem přirozeně vzrůstá její důvěra k němu a tímto je také naplněna mužova primární potřeba lásky – důvěra. V rámci důvěry je žena k muži otevřená a chápavá, a to muž velice oceňuje. Následně o ni o to víc pečuje, žena mu víc a víc důvěřuje a vztah mezi nimi se prohlubuje.

2. „Ona potřebuje porozumění, on uznání.“

Pokud muž ženu vyslechne a dává dobrý pozor, co říká, když si vylévá srdce, žena cítí, že ji muž porozuměl, že je chápána a že je vyslechnuta. Tímto gestem, žena muže uznává – bere ho takového, jaký je. S chybami a nedokonalostmi. Muž velice oceňuje, že je takto uznáván, že se ho žena nepokouší změnit a tím více jí dokáže porozumět a naslouchat.

3. „Ona potřebuje respekt, on ocenění.“

Aby se žena cítila respektována, potřebuje cítit, že muž respektuje (uznává) její práva, city a přání. Potřebuje cítit, že muž bere ohled na její city a myšlenky. Například když jí muž nosí květiny a obdarovává jí na narozeniny, je to pro ni velkým projevem respektu. Reakcí na toto mužovo chování je, že si ho žena velmi cení. Že si cení, že díky jeho uznání a úsilí, má osobní prospěch. Pro muže je ženino ocenění velice důležité – ví, že jeho snaha nepřišla nazmar. Díky ocenění je muž schopen dávat do vztahu více a mít vůči partnerce větší a větší respekt.

4. „Ona potřebuje oddanost, on obdiv.“

Když žena cítí, že je v mužově životě na prvním místě, má k němu neskutečný obdiv a oddanost. Pokud muž dokáže odsunout vlastní zájmy, práci a povinnosti kvůli ženiným potřebám, žena se cítí zbožňována a po tom přesně touží. Následná reakce na toto chování muže, je ženin hluboký obdiv. Vzhlíží k němu, je jím naprosto nadšena a je s ním zajedno. Projevuje to tím, že obdivuje jeho vlastnosti – jeho sílu, chytrost, laskavost, čestnost, humor či romantické sklony. Když muž cítí ženin obdiv, je to pro něj dost na to, aby se oddal jedné ženě a zbožňoval ji.

5. „Ona potřebuje potvrzení vlastní hodnoty, on přízeň.“

Pokud žena cítí, že muž akceptuje její city a přání a nehodlá je nijak měnit nebo o nich pochybovat, cítí potvrzení vlastní hodnoty, po kterém v lásce touží. Tento mužův postoj žena oceňuje tím, že k němu vzhlíží jako k hrdinovi, vyjadřuje s ním maximální spokojenost a potvrzuje veškeré mužovy kvality.

6. „Ona potřebuje bezpečí, on povzbuzení.“

Když muž ženě dokazuje všech pět potřeb zmíněných výše, žena se cítí milována a cítí se v bezpečí, a to je její šestá potřeba lásky. Žena by měla svůj

vděk projevít tím, že muže bude povzbuzovat, aby byl takový, jaký nejlépe může být. Měla by ho povzbuzovat tak, že věří jeho schopnostem a dobrému charakteru. (Gray, 1994)

3.4 Sociální inteligence mužů

Velkých rozdílů mezi mužem a ženou je obrovské množství a jedním z nich je právě sociální inteligence. Sociální inteligence se zkoumá v sociologii a znamená schopnost kladně působit na svoje okolí. Nepatří mezi vlastnosti vrozené. Je to vlastnost získaná, dá se tedy naučit. Existují různé studie, které zkoumají určité oblasti a srovnávají právě v těchto oblastech sociální inteligenci mužů a žen. Podle této inteligence můžeme říci, jak se muž pravděpodobně bude chovat ve vztahu a jak bude reagovat.

Bakalář (2002) tvrdí, že vzhledem k sociální inteligenci jsou muži horší než ženy ve třech oblastech. Muži se hůře orientují a projevují ve specifikách k postavení ženy, ve společenských tlacích a v pozůstatcích ve vztahu k matce. Pokud muž trénuje a zvyšuje svoji sociální inteligenci, dokáže být daleko lepším partnerem, lépe v životě komunikovat a také být lepším otcem. Dlouholetým poznatkem je, že muži si vedou velmi dobře v oblastech, kde je třeba využít zručnost, určité umění, techniku či obchod. Žádná z těchto oblastí nespadá do sociální inteligence.

Podle Bakaláře (2002) se sociální inteligence vyznačuje určitými schopnostmi, které zahrnují znalost lidských povah, motivů, potřeb a slabostí. Například schopnost empatie – což je schopnost vcítit se do druhých lidí, schopnost předvídat chování druhých, schopnost poznat lež a pravdu, schopnost dobré komunikace a to konkrétně schopnost přesvědčit druhé svými argumenty a dále schopnost „číst mezi řádky“, tedy rozumět, co lidé chtějí, aniž by to vyslovili a to pomocí nonverbálních projevů. Dále uvádí, že dle různých statistik a průměrů jsou ženy v oblastech sociální inteligence lepší než muži.

Dále Bakalář (2002) říká, že muži se liší v chování v partnerských vztazích a v rodině právě podle sociální inteligence. Provedl myšlenkový experiment, ve kterém rozdělil muže do dvou typů. Tito muži jsou si podobní (na stejné úrovni) věkem,

majetkem a příjmy, atraktivností i zdravím. Liší se pouze svou sociální inteligencí. A to takto:

„Typ I (s nižší sociální inteligencí)

Snází se dobře vydělávat a potažmo i zaopatřovat a je tvrdý, soupeřivý až otevřeně útočný vůči jiným mužům. Nevnímá alternativy k výše popsanému životnímu stylu, jeho cílem je získat postavení, prestiž, bohatství a moc. Neanalyzuje motivy a záměry své partnerky (s výjimkou její věrnosti), nezabývá se předivem vztahů v rodině, ani jej to vcelku nezajímá, bere je tak, jak jsou mu předkládány. Zabývá se spíše plány jak přetrumfnout protivníky. Nezamýšlí se příliš nad odlišným světem žen a jeho specifiky, nad ženskými hodnotami, spíš je poněkud podceňuje.

Typ II (s vyšší sociální inteligencí)

Snází se dobře zaopatřovat rodinu, avšak jeho tvrdost atd. může být oslabena respektem k právům jiných, porozuměním jejich situaci, případně i soucitem. Vnímá širší souvislosti, což jej vede ke zvažování, případně k realizaci jiných životních stylů. Analyzuje motivy a záměry své partnerky a rozumí jim, má přehled o předivu vzájemných vztahů v rodině, uplatňuje svůj vliv, chce rozhodovat, považuje to za významné. Zamýšlí se nad ženským světem, jeho hodnotami, které by chtěl i více užívat.“ Bakalář (s. 39, 2002)

Z těchto přesných popisů nám vyplývá, že oba muži jiného typu inteligence se ve vztahu a v životě vůbec chovají odlišně. První typ muže – s nižší sociální inteligencí – má velké ambice, přikládá velkou důležitost své práci, svému postavení v práci a také penězům, které vydělává. Není to muž, který by se přílišně zaobíral citovou stránkou či láskou ke své ženě. Svou ženu miluje, ale nepreferuje romantiku, vyznávání citů či řešení ženského světa. Je spíše dominantní nad ostatními muži a většinou i ve vztahu se svou ženou. Má rád, když ho ostatní poslouchají a uznávají. S tímto mužem se žena bude mít po finanční a majetkové stránce dobře, nebude strádat. Ovšem někdy může strádat po stránce citové, protože tento typ muže je spíše

pro hmotné věci než pro city. Také tento muž netouží po rozhodování a vedení rodinných věcí. Rodinné potřeby, povinnosti a city nechává čistě na ženě a takto mu to vyhovuje.

Druhý typ muže – s vyšší sociální inteligencí – je muž, který se o ženu velice rád stará. Nedisponuje takovou dominancí a důsledností jako muž prvního typu. Tento typ muže je schopen hlubokého citu a velkého soucitu. Nejde mu primárně o peníze a o majetek. Chce, aby byli všichni šťastni a spokojeni a svou ženu a děti chce vždy zaopatřit, ale ne na úkor a neštěstí druhých. Tento muž se rád angažuje v citových záležitostech a vedení v rodině. Rád rozhoduje o rodinných záležitostech, rád se vměšuje do ženského světa. Je také velice přemýšlivý a mírnější (spíše se drží zpátky) než muž první.

3.5 Zákony mužské a ženské přitažlivosti

Ženy přitahují muže podle určitých pravidel či zákonů. Tyto přitažlivosti jsou prozkoumané různými studii. Muž vždy reaguje podle chování ženy a naopak. Partnerský vztah je velice komplikované a vášnivé spojení dvou lidí. V následujících řádkách se pokusím popsat pár zákonů přitažlivosti mezi mužem ženou pro přiblížení toho, jak se muži mohou chovat ve vztazích.

Argovová (2005) popsal konkrétně 100 zákonů přitažlivosti.

„Zákon přitažlivosti č. 4

Někdy muž schválně nevolá, aby si vyzkoušel, jak žena zareaguje.“ Argovová (s. 250, 2005)

To znamená, že muž si nepřeje být s ženou, která ho neustále kontroluje a sleduje. Chce si vyzkoušet, jak se žena bude chovat a jak bude reagovat, když jí muž delší čas sám od sebe nezavolá. Muž si přeje, aby žena byla rozumná, a měla pouze logické argumenty. Pokud žena v klidu vysvětlí, že se bála o mužovo bezpečí a zdraví, muž to pochopí. Pokud žena udělá scénu, křičí, pouze muži vyčítá, že

nezavolal a obviňuje ho například z nevěry, muž to snáší velice špatně a jeho náklonnost k ženě mizí.

„Zákon přitažlivosti č. 5

Jakmile do potenciálního vztahu vcházíte s okovy závislosti, muž couvne. Nabídnete-li mu něco, co chce, ale nemá, větší výzvu jste mu ani nemohla předložit.“ Argovová (s. 250, 2005)

Tento zákon vypovídá o vztahu, který již nějakou dobu funguje a vypadá to, že partneři se mají rádi a chtějí spolu být a žít. Pokud žena začne na muže vyvíjet tlak ohledně závazků či povinností – například „Už bychom měli mít dítě. Už bychom měli stavět. Už bychom se měli vzít. Ty vyděláváš víc peněz, já skoro žádné, tak se budeš starat o majetek a finance.“, muž se cítí svazován a přestává být ve vztahu šťasten a chce couvnout. Muž touží po tom, aby ho žena neustále překvapovala, aby mu ukazovala věci, které nezná. Také chce být s ženou, která je usměvavá, šťastná a pozitivní. Nechce sdílet život s někým, kdo ho potápí a myslí stále negativně. Žena ví, co konkrétně její muž chce a po čem touží. Pokud například muž touží jet na dovolenou do Mexika, je to jeho velký sen, a žena přijde s nápadem, jak vše uskutečnit a nabídne ochotně pomoc, muž je v ráji a nemůže být více šťasten. Stále a vždy platí, že je třeba si naslouchat.

„Zákon přitažlivosti č. 6

Muž se bude držet vašeho vztahu k sobě samotné.“ Argovová (s. 250, 2005)

Tento zákon znamená, že jak moc máte ráda sebe sama, jak se k sobě chováte a jak se hýčkáte, tak přesně tyto věci budou ovlivňovat muže ve vztahu k vám. Pokud budete říkat, že se vám nelíbí vaše postava, že máte malá prsa a jste ošklivá, muž vás takto skutečně bude vnímat. Mužská mysl je nastavena tak, že přijímá, co vy vysíláte. Pokud se budete mít ráda a budete se k sobě chovat hezky, muž vás takto bude vnímat a bude se k vám chovat stejně jako vy se chováte sama k sobě. Samozřejmě žena si je vždy moc dobře vědoma svých nedostatků, to je naprosto v pořádku, ale právě tato chytrá a pozitivní žena by měla umět ze svých nedostatků udělat přednosti.

„Zákon přitažlivosti č. 86

Čím je žena na muži nezávislejší, tím více se o ni bude zajímat.“ Arogovová (s. 261, 2005)

Pokud se žena chová jako sebevědomá bytost, která se o sebe dokáže postarat sama, ale zároveň umí muži dát lásku i vášně, v podstatě našla kouzlo perfektního soužití mezi mužem a ženou. Když muž vidí, že žena má vybudovaný svůj vlastní život, sama se stará, je spokojená, muže to velice přitahuje, protože tuto ženu vyhodnotil jako ženu schopnou a v mužově přirozené povaze je se o ženu starat a hýčkat ji, a proto by ji to rád ukázal. Muž dělá tyto věci rád sám od sebe - ne proto, že mu je žena nakazuje nebo se chová tak, aby bylo očividné, že potřebuje pomoci.

Závěr

V současné době se partnerské vztahy změnilly. Dříve se lidé seznámili, znali se krátce a už se vrhali do manželství. V minulosti spojení dvou lidí sňatkem znamenalo také jisté finanční výhody a výhody v postavení ve společnosti. Nezáleželo na tom, jestli se tito dva mladí manželé mají opravdu rádi, jestli spolu vycházejí, jestli spolu chtějí být a sdílet společný život. Šlo o spojení dvou rodů. Dnes se situace změnila. Hledí se především na lásku a na to, jestli spolu opravdu partneři chtějí být.

V mé práci jsem se zaměřila zpočátku na rodinu, kde jsem uvedla typy rodin podle funkčnosti a podle problémově zatížených rodin. Dle mého názoru jsou tyto aspekty velice důležité, protože to vypovídá o rodině samé, o tom jak funguje a rodina je základ všeho. Pokud se jedná o výrazně problémovou rodinu, toto rozčlenění do typů může pomoci určit typ rodiny – konkrétně v uvědomění, že je něco s jeho rodinou špatně, v jaké oblasti a co je třeba podniknout. Dále jsem se zaměřila na manželství, na jeho definici a na to, jak ho lidé přijímali dříve a jak dnes. Také jsem popsala svatební zvyky v České republice, které jsou nedílnou součástí manželství a jsou tradicí v České republice. Uvedla jsem také kohabitaci jako další možnou formu soužití partnerů, kterou jsem popsala z velké části pomocí grafů z Českého statistického úřadu. Potom jsem se zaměřila na temnější stránky manželství jako je nevěra a rozvod. Nevěru jsem rozvedla do podrobností od jedné autorky, protože její publikace byla velice přínosná a doslova uváděla jak nevěru přijmout, jak jí nebrat ve špatném slova smyslu a jak se s ní celkově srovnat. Rozvod jsem vysvětlila podle definic a rozdělila ho do etap, které radí, jak se s rozvodem vyrovnat; a mohou pomoci jak postupovat a jak se v této životní situaci zachovat.

Po rozvodu jsem se přesunula k nejpodstatnější části mé práce a to k mužské perspektivě na dnešní životní situace a na partnerské vztahy. Popsala jsem muže dle Grayových studií, které jsou podle mého názoru ty nejlepší. Dále jsem uvedla lásku jako nejvýznamnější aspekt partnerského vztahu a následně jsem vyčlenila dvanáct druhů lásky, které specifikují potřeby obou partnerů rozdílného pohlaví ve společném soužití. Následně bylo třeba popsat sociální inteligenci mužů, podle které se dají vymezit dva typy, které určují, jak se muž ve vztahu bude chovat. Nakonec jsem uvedla pár zákonů přitažlivosti, které velice přesně charakterizují mužovo chování ve vztahu k ženě.

Ve své práci jsem došla k závěru, že nejdůležitější věcí v partnerském vztahu je komunikace a tolerance. Jestliže budeme s partnerem o všem hovořit, budeme k němu zdravě upřímní a budeme se snažit porozumět a chápat jeho počínání, máme našlápnuto k dlouholetému a úspěšnému vztahu. Cílem bakalářské práce bylo nastínit určité mužovy pohledy a myšlenky v různých situacích či konkrétně přímo v partnerském vztahu, popsat je, vysvětlit proč tomu tak je a co by mohlo být jinak. Důležitým předmětem pro práci bylo soužití muže a ženy, kde jsem uváděla konkrétní rozdíly mezi nimi a díky tomu jsem dokázala přesně popsat jejich vzájemné potřeby.

Seznam použité literatury

ARGOV, Sherry. Proč muži milují potvory a hodným holčkám zůstanou oči pro pláč. Přeložil Dagmar BREJLOVÁ. Praha: Motto, 2005. ISBN 80-7246-294-6.

BAKALÁŘ, Eduard. Průvodce otcovstvím, aneb, Bez otce se nedá (dobře) žít. Praha: Vyšehrad, 2002. ISBN 80-7021-605-0.

EVERETT, Craig a Sandra Volgy EVERETT. Zdravý rozvod pro rodiče i děti. Praha: Talpress, 2000. ISBN 80-7197-169-3.

GIDDENS, Anthony. 1999. Sociologie. Praha: Argo.

GRAY, John. Muži jsou z Marsu, ženy z Venuše: Praktický návod, jak zlepšit vzájemné porozumění a dosáhnout v partnerských vztazích toho, co od nich očekáváme. Praha: Práh, 1994. ISBN 80-85809-18-4.

HELUS, Zdeněk. Sociální psychologie pro pedagogy. 2., přepracované a doplněné vydání. Praha: Grada, 2015. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-4674-6.

KIRSHENBAUM, Mira. Nevěra: [co dělat, když se objeví někdo další]. Brno: Computer Press, 2009. ISBN 978-80-251-2197-9.

Velký sociologický slovník. Praha: Karolinum, 1996. ISBN 80-7184-164-1.

Nesezdaná soužití: hlavně ve velkých městech. *Český statistický úřad* [online]. [cit. 2018-05-01]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/a50041548c>